

Redactiunea

se afla in

Strada tragatoriului

(Lóvész-utczá), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decâtu numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii tramisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romania :

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. taosa timbrala pentru fiecare-cara publicatiune separata. In loculu deschisu 20 cr. de linia. Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 13/1. Sept. 1873.

(g.) Cine sunt agitatorii, cine urdtorii, culpabili ai urrei nemarginite ce assiste intre romanu si ungueru? Cine a produsu abisulu infioratoriu intre aceste doue natiuni conlocuitorie? Noi seau ei? Se vedemu. — Amu promissu, ca in numerulu acestu-a vomu isè ne occupamu mai pre largu de scopulu scleratu si funestu allu celloru ce voiau se infintiedie „Federatiunea magiara“, precum si de mediulocele immorale si ilegale prin cari voiau ei se ajunga acellu scopu. Avemu dar se ni tienemu cuventulu, cu tote ca acestu fetu monstruosu, acesta plamadela essita din creerii unoru fanatici de calibrulu lui Csernátony n'a apucatu se vedea lumin'a dillei; puterniculu Joe-Szapary nu s'a incumetatu se-i insuffle vietia, pentru ca se temeá, ca nice tronulu seu in Olimpu nu va se remana scutitu de furi'a celloru provocati la lupta pre vietia seu morte.

Federatiunea magiara era se fia numele de botczu allu unei asociatiuni de cetatieni pestani, cari si-propusera a propaga magiarismulu intre poporele nemagiare, adeca a magiarisa cu ori-ce pretiu pre cei ce nu voru se-si renege de buna voia sangele si sentiulu. Si spre ajungerea acestui scopu ei cugetau a se folosí de tote mediulocele ertate si neertate, legale si ilegale, morale si immorale. Scopulu este sânta pentru noi, si d'adece potemu si pre pap'a ungueru; ca-ci daca scopulu e sântu, mediulocele potu fi draconice, infernale, ellu le va sanctifica. Din nenorocire inse dlu Szapary, ministrulu de interne, nu voi se aprobe statutele unei assemeni societati de agitatori fanatici. Inse nu dora pentru ca dinsulu n'ar fi de accordu si n'ar dorí din totu suffletulu inmultirea sporadiculu neamu unguerescu; nu, ca-ci despre intentiunile dsalle in acesta privintia avemu dejá in fapta destulle esemple, destulle ucasuri si fermanuri, prin cari se arreta cine este si ce vrè; ci dlu conte nu vrú se aprobe acelle statute din motivu, ca daca natiunile nemagiare voru affla de essistintia unei societati cu assemene scopu, elle inca voru infintia societati de acesta natura, fara ca sa le pota cine-va impedece, si astfelu se voru potè nasce frecari si inversunari, cari nu numai voru conturbá liniseea publica, ci voru potè periclitá chiaru si essistintia statulu; si apoi afara de acest'a, nici nu e de lipsa a se infintia assemene societate, pentru ca scopulu la care vrè ea se ajunga priu federatiunea magiara, este assecuratu prin legile magiare.

Motivele ministrulu sunt plausibile, ellu are dreptu in ambele privintie. Precum suntemu informati slavii aveau dejá statutele gat'a si acceptau numai approbarea statutelor ungueresi, pentru ca apoi si ei se le substerna spre approbare. Romanii, lucru prea firescu, inca n'aru fi remasu inapoi, si asiè cu ajutorulu lui Ddieu currendu ne-amu fi potutu incarera. Inse precum se vede, incaratur'a totu-si nu este evitata; ministrulu ni spune verde in facia, ca magiarisarea cu ori-ce pretiu este assecurata prin legi. Multumimu contelui-ministru pentru acesta marturisire cavalleresca, dar asceptamu de la cavalerismulu d-saile ca se recunoasca, ca romanii au cuventu a se teme de legile ungueresi, si lucra tare intieptiesce daca se subtragu catu potu de sub aripele magiarisatorie alle ace-

storu legi. In assemeni impregiurari romanulu n'are alta alternativa, de catu seau a se suppone legiloru si a se renega, seau a se oppune si a remane romanu. Daca faptele nu ni-aru vededí contrariulu, noi bucuros amu crede, ca dlu ministru pentru affacerile interne ungueresi are atat'a sentiu de conservare propria si atat'a stima si alipire catra nationalitatea si limb'a sa, incatu se nu pretinda de la noi, ca de dragulu ungueriloru se ni renegamu sangele, se ni omorim sentiulu, consciintia si totu ce ne lega de natiunea ai carei fli suntemu si se ne sinuccidemu.

Dlu ministru inse nu pote fi condussu de assemeni sentieminte si consideratiuni; ellu este essecutorulu fidelu allu legiloru create de factorii suverani, prin urmare ellu trebuie se-si accomodiede faptele, dispusetiunile si ucasurile asiè, ca se nu vina in conflictu si colisiune cu aceste legi, cari, precum ni spune chiaru d-sa, nu numai tientescu, ci si assecura scopulu de magiarisare. Pentru aceea dlu conteminstru de cate ori semte, ca in Zarandu seu Fagarasiu se ivescu fenomenene, cari cauta se impedece si se alteredie dispusetiunile de magiarisare, de atate ori tramitte din innaltime bombele salle in Romanime.

Ei Domniloru, acesta procedura nu este mai pucinu periclosa pentru voi, ca pentru noi; ea este procedura fortier si a arbitriulu, contra dreptulu, a loialitati si ecunitati; este una procedura egoista, ca se nu dicemu meschina, lipsita de ori-ce sentiu nobilu, de ori-ce consideratiuni umane; ea nasce resentiu, conturba armonia si bun'a intielegere si produce turburare. Ince-tati deci d'a mai agita pre facia seu clandestinu; nu alimentati urra si despretulu intre poporele conlocuitorie si nu accelerati eruptiunea Vulcanulu, pentru ca ellu cu lav'a sa se astupe abisulu dintre noi, ci cautati a complana differintiele, a delaturá difficultatile si a restabilí amorea si intielegerea reciproca pre callea pacii, a dreptatii si a buneí cuviintie. La voi este poterea, — si din nefericire nu numai a vostra, ci si a nostra; — daca voi nu ve temeti de reu, noi ne tememu, dar nu-lu potemu evita.

In fine amu mai ave se vedemu si attitudinea pressei magiare facia cu federatiunea din cestinne si facia cu naufragiulu ce l'a sufferitu. In acesta privintia insemnamu pre scurtu, ca mai tote foiele magiare, din capitala si provincia, s'au superatu reu a supr'a ministrulu, pentru ca a respinsu statutele acellei elite de cetatieni magiari. Asociatiunile sunt concesse prin lege — d'ficeau elle; — prin urmare ministrulu prin respingerea acelloru statute a calcatu legea, a violatu libertatea constitutionale. Ba ce e si mai multu, diuariulu „Reform“ afflandu-se pote intru-o anormala dispusetiune de spiritu, incepú a rationa, ca daca ministrulu este ministru magiaru, apoi n'are d'a lua in consideratiune pre romanu seu slavi; pre acesti-a i pote respinge dupa bunu placulu seu, ca-ce atunci in locu d'a strica va ajutá interes-elor magiare. — Amu dorí se scimu, ca ce ar dice press'a magiara, candu nemtii, slavii si romanii s'aru allia si associa sub devis'a: „D'altmintrelea suntemu de parere, ca natiunea magiara trebuie sterpita.“

Congressulu electoralu din Sabiu.

Congressulu besericeí gr. or. romane din Transilvani'a si Ungari'a, conchiamentu pre 7 Sept. la Sabiu, spre a alege pr. noulu metropolitu, adeca pre urmatorulu marelui barbatu Andreiu br. de Siagun'a, si-a implinitu missiunea. Marti in 7 Sept. se fece alegerea, allu carei rezultatu este, ca Episcopulu Aradulu, parintele Procopiu Ivascovicu, fu alesu de metropolitu cu 78 dintre 108 voturi. Archimandritulu Popea si-a retrassu candidatur'a inca inca inainte de votare. Episcopulu de Caransabisiu, Ioanu Popasu a capetatu 20 de voturi, era celledalte diece voturi s'au impartitu intre mai multi.

Acum dupa ce scimu resultatulu, pre care „Albin'a“ lu califica de „triumfu allu moralei, allu legii si ordinei in beserica, contra cinismulu si greleloru abusuri,“ — se ne occupamu pre scurtu si de intregu decursulu congressulu electoralu.

Sambeta in 6 Sept. membrii congressulu, in frunte cu parintele Episcopu Procopiu Ivascovicu, au tienutu una adunare prealabila, in carea s'au cetitu actele despre repausarea fericitului metropolitu Andreiu, precum si tote celledalte acte referitorie la convocarea congressulu electoralu. Dupa redicarea siedintiei si departarea parintelui Episcopu Procopiu Ivascovicu s'a tenuutu una conferintia confidentiala, alu carei obiectu a fostu alegerea unui membru, care se respunda in numele congressulu la discursulu solennu, prin care Pr. Ssa Episcopulu Ivascovicu, ca commissariu metropolitanu si presiedinte, va deschide congressulu. Spre acestu scopu s'aru propusu dlu G. Ioanovicu, fostu secretariu in ministerulu de culte si instructiune publica, si dlu I. Branu de Lemeni, inse s'a alesu dlu Iacobu Bologna.

In 7 Sept. dupa terminarea santei liturgie membrii congressulu se adunara in sala de siedintie si emissera una declaratiune de siete membri, carea, in numele corpulu adunatu, se roge pre commissariulu metropolitanu, adeca pre parintele Eppu Ivascovicu ca se potesca a-si occupá loculu de presiedinte si a deschide congressulu. Pr. Ssa venindu si-occupá loculu si pronuncia urmatorulu discursu, pre care lu publicamu dupa „Alb.“

Maritu Congressu!
Domniloru Deputati!

Provedinti'a dumnediesca tramisse acum 25 de anni la scaunulu Arhipastoriei veduvite din Transilvania, pre unu parinte precum de piu, — asiè de zelosu si de activu, — pre archimandritulu Andreiu.

Acestu intieptu ocarmitoriu, Archiereulu Andreiu, duse corabi'a credintiei la limanulu dorintieloru. Pretotindinea se recunoscu besericeí nostre ortodosse din Ardèu indreptarea ce i compete la essistintia si la desvoltare.

Zelosuulu archiereu nu se oprí numai la acestu rezultatu, ci a lucratu pentru emanciparea besericeí nostre, si a datu suatulu seu toturoru Romaniloru ortodossi, cari erau in sufferintie de 170 de anni si mai multu; a datu d'cu sfatulu seu: de a se ingrigi de autonom'a besericeí, si de restituirea Metropolitiei nostre vechi.

Pentru ca Domniloru, fiindu noi pe atunci sub ierarchia straina, eramu imprasciati, de frate nu mai cunoacea pre frate. —

Eramu lipsiti de bucuria ce o sentiescu fratii candu se aduna de impreuna. Eramu lipsiti de bucuria ce isvoresce din acelle legature sante alle credintiei si alle limbei, pentru cari dumnedieu a voit se ne stringemu intre noi in o beserica, in o beserica natiunala, asiè, cum ni prescrie si demanda beserica in sa-si, prin santele salle canone.

Dupa staruintia multa si indelungata, clerulu si poporulu romanu de beserica dreptu marturisitoria ajune se veda dorintia sa in fapta ajunsa: a fi era-si unu corpu.

Metropoli'a nostra autonoma din Ungaria si Transilvania s'a reinfintiatu acum 8 anni, sub scutulu bunu ce ni l'a datu preluminatulu si multu stepanitorulu Imperatulu, regele si marele principe allu Transilvaniei, Franciscu Iosifu I.

Resultatulu acestu-a pentru beserica nostra, favorabilu si de mare insomnetate, este, in mai mare parte, fapta repausatulu archiepiscopu si Metropolitu Andreiu baronu de Siaguna.

Fapta acest'a va fi cunoscuta si binecuventata de a pururea la toti urmasii nostri, cari voru mosceni sentiemintele nostre, — sentieminte de recunoscintia.

Dorere si era-si dorere, ca tocmai in lucrulu cellu mare allu consolidarii asiediminteloru nostre besericesci, chiaru in mediloculu desvoltarei institutiuniloru nostre besericesci, esprime in stat. organicu, Atotpoterniculu Dumnedieu, dupa sfaturile salle celle nepetrune a chiamatu la sine pre cellu ce era luatorulu a minte si paditorulu ocarmitiloru si lucrurilor besericesci, pre suatitorulu cellu luminatu, pre Archiepiscopulu si Metropolitulu nostru Andreiu.

In momentulu acestu-a vedindu-ne despartiti de ellu, se privimu la meritele lui celle mari si multe pentru beserica si pentru natiunea nostra si se-i dicemu:

„Primesce, fericite parinte, recunoscintia nostra, — recunoscintia archidiecesei, ce cu toiegulu Teu ai condus'o mai bine de unu patrariu de seculu; primesce recunoscintia metropolitiei, carea cu straduintiele talle ai reinviat'o; primesce de la noi toti ai tei recunoscintie pentru alle Talle, ce Tie se cuvine! — In cas'a parintelui Teu, in cas'a Domnulu nostru vomu pomeni si vomu binecuventá numele Teu in veci!“

Maritu Congressu!
Domniloru Deputati!

Increderea poporulu credintiosu v'a tramissu aici se alegeți archiepiscopu si metropolitu.

Acesta incredere, ce v'a distinsu, este garantia destula, cumca actulu alegerii lu veti implini cu tota seriositatea, cu pietatea si consciintia ce se recere; — sum incredintiatu ca va fi intre voi impreunare si dragoste; era din impreunarea si dragostea vostra se va mari a totu puterniculu Dumnedieu, in sant'a treime maritu, Tatalu, Fiulu si santulu Duhu. — Din impreunarea si buna intielegerea vostra va straluci si se va innaltá binele si vèdi'a besericeí nostre si a poporulu credintiosu.

Pentru aceea ve rogu pre voi, Fratiloru si filorulu in Cristosu, ve rogu cu cuvintele santei scripturi, „ca toti se graiti un'a si se nu fie intre voi imparechieri, si se fiti intemeiati intr'unu cugetu si intr'o intielegere. (Corint. capu I, versu 10.) Uniti-ve dara a padi unirea duhulu intru legatur'a pacii (Efes. capu IV. versu 3.)

Si asiè, Domniloru, indreptandu rogatiunea mea catra induratulu si atotpoterniculu Dumnedieu, ca se ve luminedie si conduca pre callea adeverulu, — Adunarea presenta a congressulu nostru, intru

intellektualu statutului organic o declaro inceputa si deschisa.

Responsulu dlui Bologa la acestu discursu de deschidere lu vomu publico in numerulu viitoriu.

In siedintia de la 8. sept. congressulu se ocupo mai numai cu desbaterea si deliberarea reportului commissiunii verifcatorice. Tote celle-lalte alegeri noue s'au verifcaturu, afara de a lui Nicolau Cristea, redactorulu „Telegrafulu Romanu“, carea dupa una discussiune lunga si animosa s'a annullatu.

In a trei-a siedintia de la 9 sept. s'a facutu alegerea de metropolitu. Resultulu acestei alegeri l'amu vediutu mai susu. Este de insemnatu, ca in decursulu acestei siedintie a presidiatu dlui protopopu Ioanu Metianu, alessu fiindu spre acestu scopu din partea congressului, de-ora-ce episcopii Ivascovicu si Popasu, fiindu candidati, s'au abstienutu de la actulu de alegere. Pana ce va veni aprobarea alegerii de la M. Sa congressulu remane in permanentia.

Sabisiu, in Septemvre 1873.

Dle Red. ! Permeteti-mi ca cu acesta occasiune se vi comunicu pre scurtu principale liniamente alle situatiunii nostre actuale d'aici. Unele sunt triste, prea doreroase, altele mai imbucuratoie. Se incepu cu celle d'antãie, pentru ca dupa dorere se venia mangaiere, fia cãtu de pucina.

Tergulu cellu mare de vite, ca si de alte marfuri, tienutu aici iu 22. 23. si 24. Aug. a. c. a fostu dora neacceptatu slabu. Dupa ce in celle mai multe partii alle Ardealului, Banatului si Ungariei tergurile de tierra au fostu oprite d'in caus'a colerei; si dupa ce magistratulu d'aici la nenumaratele intrebãri capetate in privintia tergului d'aici, a datu respunsu afirmativu, ca da, aici se va tiené tergu, presupuneamu ca tergu nostru d'in asta vera va fi grandiosu cercetatu de venditori si cumperatori. Inse ne amagirãmu. Marfa a fostu de ajunsu, mai alessu vite cornute, inse lipsira cumperatori. Lips'a de bani asié este de mare, in cãtu greu credu ca acest'a se se sentia mai tare chiaru si dupa unu indelungatu resbellu.

Secerisiulu n'a fostu prea indestullitoriu, ocurudiulu ni dà pucina sperantia; resultulu storsului de vinu nu se pote otari. De altele nu mai amintescu. Secet'a e ne-spusa, caldur'a innadusitoria *) si urcarea pretului ori carui articlu tiene, firesce, passu cu saraci'a, ce sporesce d'in di in di. Si acest'a totu asié de la 1870 in cocce. Cine nu conosece urmãrile unei astfelu de cumplite resbunãri a naturei. Sunt saraci'a si bol'a.

Cu tote acestea parintescu guvernung. de locu nu iè in socotela aceste doreroase impregiurãri, mai alessu intre noi proscrisii romani d'in marele principatu Transilvani'a. Trebue se incete ori ce pacientia si indulgentia, candu esti constrinsu a vidé cu ochii, cum puternicii sierbitori ai marelui ministru ung. de finantie, essecuedia fara neci una consideratiune pre bietii tier-rani, vendendu-li totu ce au, una oia cu 1 fl. unu porc cu 5 fi, unu bou cu 30 fi etc. pregatindu astfelu din tote poterile una poporatiune aprope proletaria pentru gloriosulu imperiu ung. Astfelu nu greu se pote imaginã esacerbatiunea si ur'a ce aici neincetatu se latiesce si iradecinedia contr'a acestei guvernãri prea ungueresci.

Inse acest'a nu este d'ajunsu. Pentru ca tote se fia cu verfu, gratios'a. Cholera n'a intardiutu a ne. cercetã inea, si a rapí era fara crutiare ceea ce a scapatu pana acum'a d'in ghiarele Dlui Kerkapoli. De vre-o câte-va dille aici cadu câte 3—4 victime pre di *)

*) Ni place va crede, ca ploia, care acum vre-o câte-va dille se reversã pre aici, va fi ajunsu a temperã aerulu si muiã pamentulu nu numai pre la Sabisiu, ci prin tote acelle tienuturi, cari in cursu de 70 dille n'au vediutu nori pre orizontulu lor.

Red.

*) Magistratulu Sabisianu ar fi lucratu tare intieleptiesce, daca n'ar fi concessu tienerea tergului care, precum se vede, nepotendu aduce altu cascigu, a adussu coler'a si a incubatu-o in acesta urbe pana acum crutiata de furi'a ei.

Red.

In comunitãtãle d'in giuru coler'a inca gnsedia cumplitu, mai alessu in Pianulu swe-riore, astfelu in cãtu politia a facutu dispusetiuni chiaru si contr'a marturisirei pe-catelor, unde poporulu se gramadesce cu sutele, si contr'a trasului clopotelor, penru a nu lati spaim'a si fric'a. Asemene sau luatu si alte mesure necessarie spre incãrea epidemie.

Pre langa tote aceste calamitãti ne-semenate poporulu nu inceta a ajutã dpa poteri redicarea pomposului edificiu penru scol'a centrala rom. d'aici, care cu inceputlu erno va fi sub coperislu. Dara despre acesta nobila si salutaria intreprindere alta data mai multu.

In 10. si 23. Augustu Romanii d'aici si d'in giuru au tienutu duce Adunãri numeroase, in privintia infiintãrii unei Reuniuni spre propagarea si inaintarea mesei-loru intre Romanii acestui tienutu. Aprpe una sutã romani au subscrissu a fi membri seau fundatori, ordinari, seau ajutator ai Reuniunii. S'a alessu unu comitetu de 7 membri, care va avé se conduca tota afacerea. Statutele sunt stabilite si desbatte, remane a le tramitte spre intarire. Totu d'in acestu incidente s'a escutu in „Tel. Rom.“ si una polemia. mai multu personala de cãtu obiectiva intre unii domni d'aici, ceea ce nu credu se pote uontribui multu la inaintarea causei. D'almintrea fia-care s'asi capete colacii dupa cum merita; adevãrtii binevoitori ai poporului nu voru poté fi inficiati. Observu numai, ca e dorerosu, candu pentru unu caru de ole gole, ambli se ciungaresci una padure intrega.

Valeriu.

Cãtra Domnii Protopopi

si intregu Clerulu Romanu!

Se apropia annulu, de candu am fostu promissu in tom. I. allu cuventãrilor melle besericesci, ca concediendu-mi tempulu si impregiurãrile voiu edã si tomulu II. Deci, cu tote ca de in tom. I. si pana asta-di mai stau esemplarie la despusetiune, vinu totu-si a imploni promisiunea. — deschidendu prenumeratiune la „tomulu II. de cuventãri besericesci;“ si acest'a o facu cu atãtu mai vertosu, ca nu numai am fostu provocatu, ci am capetatu chiaru si pana acum prenumeranti inainte de in partea unoru-a, cari mi-au facutu onorea a ceti tomulu I.

Tomulu II. (cu testuri luate din evangeliile obventorie) — va cuprinde in sene 32 de cuventãri besericesci incependu de la dominec'a I. dupa rosalie (dominec'a totutoru Santiloru) pana la dominec'a XXXII. dupa rosalie, (adeca dom. lui Zacheu). Marimea tomului II. va fi dela 24—26 de cole tiparite in octavu mare ca si tomulu preecedente, si punendu-se sub tipariu cu capetulu lui Noemvre a. c. se va espedã prenumerantiloru, cellu multu pana in lun'a lui Aprile 1874.

Pretulu unui esemplariu, cautandu la volumenu tomului (24—26 de cole tiparite) va fi numai 1 fl. 50 cr. v. a., si — in casulu candu numerulu prenumerantiloru ar' ajunge la 600 — ce de altmentrea la noi ar' fi mare raritate, — va scadé pretulu in proportiune cu numerulu prenumerantiloru. Bani de prenumeratiune nu se receru inainte, ci se voru tramitte numai la primirea esemplarielor prenumerate. Colectantiloru de la 10 esemplarie voiu gratificã seau cu unu esemplariu ca rabatu, seau cu 10 percente in bani. Numele prenumerantiloru se va tipari la calcenaiulu cartiei

Rogu dreptu aceea pre onorab. domni Protopopi, ca pre barbati zelosi si partenitori ai literaturii besericesci — se benevoesca a curentã col'a acest'a de prenumeratiune pre in tractulu Domniei lor — indemnandu pre Ven. Cleru romanu, ca se concurga cu prenumeratiune, er' dupa intemplat'a curentare si inscrierea correcta a numelui prenumerantiloru se benevoesca a-o retransmite la subscrissulu in Gherl'a (Szamosújvár, in Transilvani'a) seau de a dreptulu, seau pre callea Prea Veneratulu Ordinariatu diocesanu — cellu multu pana la finea lui Noemvre a. c.

In sperarea, ca Ven. Cleru romanu, de si suntemu in seclulu materialismului si innotãmu involburele unei lipse asiã d'icandu

universali — nu-si va pregetã a spriginí dupa porteri realisarea acestei intentiuni pre in concursulu seu, de care m'am bucuratu si pana acuma, — cu destinsa reverentia me subsemnu in Gherl'a 2. Septemvre 1873.

Joanu P. Papiu m. p.

Preotu la institutul corectoriu reg. transilvanu in Gherl'a.

De interessu publicu.

Am onore a face cunnoscutu concetãtieniloru romani din patria, cu deosebire accelloru-a, cari inca n'au cunnoscintia, ca aici in Dev'a essista preparandia cu doue cursuri paralele (maghiaru si romanu) sustienuta cu spesele statului, in acãsta preparandia studiele de invetiementu se propunu in limb'a maghira si romana, asié cãtu respectivii elevi cu totulu separatu asculta propunerile in limb'a loru materna.

Spesele statului cu cari se sustione preparandia se reducu la urmatoriele: tenerii sanetosi, cari au trecut peste 15 anni ai etãtii si potu documentã ca au absolvitu 4 Classe gimnasiali ori reali seau in lips'a acest'a, suppunendu-se unui essamenu de primire, arreta atãta calificatiune cãtu se pretinde in amentitele classe, sunt primiti in institutul preparandiale, si daca prin atestatu de paupertate potu documentã ca sunt seraci, si fora ajutoriu nu potu frecuentã cursulu, se bucura de beneficiulu de la statu si adeca vuptu (care consta din 1 1/2 pane pe di, la prandiu supã si legume cu 8 loti de carne, ser'a legume cu 8 loti de carne) si bani de cuartiri.

Precandu cu onore rogu pre stim. Red. ca tocmai in interessulu concetãtieniloru romani se aduca acãst'a la cunnoscintia publicu pentru orientarea celloru reu informati notificu, ca tenerii de la preparandia de statu de aici sunt impreunati cu vinculu concordi, armoniei si amorei patriotice, si este de fama reutãtiosa acesta, ca dora aici nu se respectoza care-va nationalitate in modu corespunditoriu.

In annulu trecut 20 de teneri romani ai-au primitu calificatiunea necessaria luminarei poporului in limb'a materna, d'ntre cari unii deja sunt applicati inca in posturi bine dotate.

Dev'a, in 6. septembre 1873.

L. Réthi. m. p.

Inspectoriu scol. pentru Comitãtele Uniadora si Zarandu.

Ratiociniu publicu.

Se va mirã onor. publicu romanu, ca comitetulu pentru serbarea de la Putn'a pana acuma nu si-a datu seama despre manipulare cu banii incursi pentru asta festivitate. Caus'a inse este: ca inca n'au fostu inchiaiate socotelele, avendu de a fini lucrãrile de la mormentulu lui Stefanu cellu Mare, cari erau impreunate cu diferite pedice si difficultãti; astfelu geomurile de sticla de cristalu au fostu comandate la o fabrica din Bohemi'a si au duratu lungu timpu pana ce s'au potutu transportã gat'a la Putn'a. Asta-di tote celle necesario sunt procurate si adunate la locul destinatu si fiindu socotelele inchiaiate comitetulu se affla in positiunea placuta a-si poté implini detorintia sa fatia cu onor. publicu romanu, dandu controlarii si dejudecãrii publice urmatoriulu raportu:

A. Intrate.

Summele publicate prin diarolu rom. in Augustu 1870 — 4181 fl 12 cr.; 2. Summele publicate prin diare in 18 Septemvre 1871 — 2157 fl 6 cr.; 3. Au incursu in urma de la comun'a Buzeu sub dat'a 12. Octobre 1871. — 200 franci seau 95 fl.; 4. Unu restu din Bucurosci sub dat'a 31 Octobre 1873 — 35 fr. 26 = 45 fl. 90 cr.; 5. Unu restu din colect'a juniloru rom. din Vienn'a 7 fl.; 6. Venitulu sectiunei II. pentru ospetarea poporului — 202 fl. 59 cr.; 7. Venitulu sectiunei III. pentru transportarea ospetiloru — 148 fl.; 8. Venitulu sectiunei IV. pentru locuinte — 12 fl.; 9. Vonitulu din licitarea obiectelor remasse — 147 fl. 41 cr.; 10. Din cuvantãrile festive vendute la serbare — 27 fl. 30 cr.; 11. Provisiuni primite la schimbarea aurulu — 3 fl 62-

cr. — Summ'a intrata pana 1, Noemvre 9,026 fl.

B. Spese.

1. Spese publicate in Augustu 1870. — 1464 fl 61 cr.; 2. Spesele sectiunei I. pentru aprovizionarea ospetiloru cu bucate 1653 fl 27 cr.; 3. Spesele sectiunei II. pentru beatura si ospetarea poporului 825 fl 40 cr.; 4. Spesele sectiunii III. pentru transportu 317 fl 67 cr.; 5. Spesele sectiunii IV. pentru locuinte 108 fl 86 cr.; 6. Spesele sectiunii V. pentru arangiamentu si redicerea edificieloru trebuintiose 904 fl 67 cr.; 7. Spesele presidiului: espeditu cancelaria, administrati'a si pretiose 1028 fl 2 cr. — Summ'a spesata pana 1 Noemvre 1871 6,302 fl 50 cr.

A—B. Bilantiu.

A. Summ'a intrata 9,026 fl — cr.

B. Summ'a spesatu 6,302 fl 50 cr.

Remanu in casa 2,723 fl 50 cr.

Acesta socotela a fostu discutata in adunãrile generale alle juniloru romani academici din Vienn'a si afflandu-se in consu-nare cu actele si adoverintiele allaturate ea a fostu verifcatura in intregulu seu sensu.

Pentru commissiunea verifcatoriã: J. Popu m. p., M. Grigorovicu m. p. Dupa verifcarea socoteloru acestoru-a au mai intratu unele summe, altele s'au mai spesatu dupa cum urmedia:

II. A. Intrate.

1. Restulu colectei damelor rom. din Bucovina 450 fl obl. rur. schimbate cu 341 fl 38 cr.; 2. Din monetele comemorative vendu e prin I. Slaviciu — 23 fl 60 cr.; 3. Din monetele com. vendute prin P. Danu — 12 fl 44 cr.; 4. Din monetele com. vendute prin Teodorescu 81 franci = 38 fl 25 cr. — Summ'a intrata 415 fl 67 cr.

B. Spese.

1. Restulu speselor pentru furnituri la mormentulu lui Stefanu cellu Mare 299 fl 37 cr.; 2. Spese espeditive si de transportu 109 fl 58 cr.; 3. Spese cancelarie si administrative 4 fl 13 cr. — Summ'a spesata 413 fl 8 cr.

Bilantiu generalu.

A. Adunandu-se summele

incurse dupa verifcarea ca-

tra 9026 verifcate facu . . . 9,441 fl 67 cr.

B. Adunandu-se summele

spesate dupa verifcarea ca-

tra 6302 fl 50 cr. facu . . . 6,715 fl 58 cr

Romane unu plus de . . . 2,726 fl 9 cr

Alocarea summei de 2726 fl 9 cr.

1. S'au depusu in casa de pastrare inca in Noemvre 1870. — 2500 fl; 2. Se affla la Dlu Nic. Teclu fostu presiedinte allu com. centr. o oblig. de 70 fl; 3. Se affla in casa curenta a comit. centr. in bani gat'a 98 fl 37 cr.; 4. Se affla in casa curenta a comit. centr. o obligatiune a Dlui I. Slaviciu de 57 fl 72 cr. — Laolalta 2,726 fl 9 cr.

Adeca doue mii siopte sute doue-dieci si siesse florini v. a. si 9 cruceri, care summa atãtu in obligetiuni cãtu si bani gata s'au predatu societãtii acad. „Romania juna.“ Se observe numai cumca summ'a de 2500 fl s'au delapidatu de I. Muresianu, fostu comerciantu in Vienn'a, cu care societatea va avé se porte processu.

Pentru chiarificarea socoteloru de fatia comitetulu privesce de necessaru a face urmatoriele observãri:

1. In spesele sect. I. sunt cuprinse si acelle facute pentru cumperarea servitiului de mesa pentru 800 persone, plat'a servitoriloru pre 3, 4. si 5 dile si pentru transportulu bucatelor de la terguri. S'au datu in restimpu de 5 dile 5600 portione de mancare, afara de ast'a 5 membri ai comitetului si 23 adjuncti au fostu intretienuti in restimpu de 18 dille. — Dupa ce comitetulu nu au afflatu intrepronru pentru aprovizionarea ospetiloru cu bucate, ellu s'a vediutu silitu a luã acãst'a sarcina asupr'a sa. — In preser'a serbãrii, silitu de impregiurãri, comitetulu in siedintia plenaria a docisu ca se dea mesele gratis.

2. In spesele sect. II. sunt cuprinse si acelle pentru ospetarea poporului: pretulu unui bou, care s'a friptu intregu, 500 pani si 10 vedre vinu-arsu Totu de aice s'a datu si plat'a musiciei.

3. In spesele sect. V. sunt cuprinse si

celle pentru porticu, bucataria, magazia si altele flamure, arculu de triumfu decorati'a in genere.

4. In spesele presidiului sunt cuprinse tote acelle, cari nu se tienu de resortulu celor 5 sect., transportulu in genere, pedestalulu de marmura, urn'a di monetele com. s. m. a.

5. Actele justificative si-cuitantiele ca in genere tote actele comit. centr. se affla depuse la societatea acad. „Romania juna“ la Vienn'a; elle stau la dispositi'a fia-carui romanu.

Cu acestu reportu comitetulu centralu si finesco activitatea sa ca atare, cedendu tote drepturile salle societati acad. „Romania juna“ ellu aduce adoncu semtita multamire mameloru si juneloru romane, barbatoru si juniloru bravi pentru caldur'a cu carea au imbraciatu acesta idea si au datu concursulu lor la realisarea ei, cerendu totu odata scusa pentru unele si altele scaderi. „Amu facutu ce amu potutu.“

Vienn'a in 31. Iuliu st. n. 1873.

Ionu Slaviciu m. p. P. Danu
presiedinte. cassaru
V. Morariu m. p. I. Cocinschi
pent. secretariu. controloru.

Republic'a francesca. Combinatiunile si commentariile de tota natur'a, relative la fusiunea orleanista-legitimista, au incetat pentru unu momentu si au facutu locu unei cestiuni mai ponderose si multu mai seriose. Evacuarea teritoriului francescu de truppele germane este fapta implinita. Cinci miliarde franci costa acesta evacuare. Franci'a i-a platuru si neamtulu cu devis'a „feru si sange“ i-a primitu.

Cu privire la acesta cestiune d'uarulu „Constitutionel“ scrie: „In 5. Sept. s'au espedatu ultimele 250 milioane din summa de desdaunare si rescumperare. Astfelu deci amu fi achitati cu invinguturiu; remanemu inse creditorii lumii intregi, carea ni-a imprumutatu fapulos'a summa de cinci miliarde. Acestu imprumutatu este pentru noi una detoria de onore, — pre carea nu o potemu lassá ereditate nepotiloru nostri. Ar fi prea multu, daca noi, pre langa juvenirea apessatoria a peccatoru si honorociriloru nostre li-amu lassá ca ereditate inca si acesta sarcina pecuniaria atátu de grea. Dar cu ajutorulu lui Ddieu si a celoru patru alliatu: ordenea concordia, laborea si economi'a, vomu capá si de acesta detoria. Ei, dar spre acest'a nu este de ajuns a sperá, ci se recere inainte de tote vointia: daca vomu vé vointia, apoi vomu poté dovedí in modulu cellu mai pregnantu, ca proverbiulu „cine si-platesce detoriele si-amestoria starea materiala“ contine unu mare adeveru.

Ce se atinge inse de invinguturiu ellu inca are d'a regulá una detoria, si inca una detoria carea este mai grea si pote mai urgenta ca a nostra. Este detoria de sange a lui Nabotu, a acellui prediosu, a carui cerere Ceriulu nici data n'a lassatu-o neascultata. Ellu triga acum cátra Ceriu din acea rana, carea cu forti'a a ruptu cea mai buna arpe francesca din corpulu Franciei. Imperatulu Vilhelm pote sè-si puna sub cutulu lui Ddieu tote victoriele salle, si inca cu cea mai mare pompa besericesca de resbellu; ellu pote sè dedice Atotuterniculu tote trofeele salle, dar vocea a, intarita prin sunetulu campaneloru allu trompeteloru, si prin bubuitulu muriloru, totu nu va strabate la Ceriu, are este plinu de strigatulu ce neconvenitu esse din „ran'a deschissa.“

Diu'a de 4 Sept. in care inainte de st'a cu trei anni s'a proclamatu Republic'a in Franci'a, s'a serbatu in celle mai insemnate orasie cu multu entusiasmu, pre langa tote ca guvernulu oprisse arbarea.

Duariulu anglesu „Times“ affirma, ca ministerulu francescu, vediendu ca restauratiunea monarchiei este imposibile, s'ar fi resolutu a propune in sesiunea viitoria a adunárii nationale, ca potestatea lui Mac-Mahon sè se prelun-

gesca pre cinci anni; éra dupa aceea sè examinedie proiectele constitutionalu din punctulu de vedere allu sustieuerii si organisárii republicei actuali. — Ni-ar placé a crede in adeverulu acestei sciri, dar precum se vede ea nu este decátu una pipaire de pulsu.

Republic'a ispaniola. Patri'a lui Cervante si Murillo, ai carei puternici domnitori erau odata aproape sè realiesdie visulu unei monarchie universale, este asta-di sfasciata, lacerata si aproape de ruina totala. Din sute si mii de rane curgu sfoiele de sange si pana acum nu s'a ivitu inca omulu, care sè o scape din acesta dorerosa situatiune, sè-i lege ranele, sè opresca sangele si sè-i redec pacea si liniscea atátu de necesarie pentru recrearea si restaurarea poteriloru salle.

Rebellii insurgenti din sudu inca nu s'au suppusu; banditii carlisti in nordu devastedia si cutreera provinciile, ardu si pustiescu, omora si jafuescu fara frica de omèni si fara temere de Ddieu; la aceste se mai adauge apoi, ca un'a dintre celle mai bogate colonie din Indi'a apusena ammenintia a se rupe de Spani'a, adeca a prinde armele spre a-si eluptá independenti'a. E trista situatiune acest'a pentru uua juna republica data preada ambiuniloru si pofteloru de domnire. Don Carlos operedia cu 23 de mii de banditi in diferite provincie, precum Cataloni'a. Geron'a, Arragoni'a, si guvernulu republicanu nu este in stare sè-i infranga cerbiel'a si sè-i taie gustulu d'a mai amblá dupa tronul si corona.

Este inse sperantia, ca ceea ce nn s'a facutu pana acum se va face prin noulu min-pres. allu republicei prin Castellaru, uniculu barbatu allu Spaniei, care are si intieleptiunea si voi'a, si resolutiunea si tactulu d'a pune in miscare tete elementele spre a salvá republic'a, spre a salvá Spani'a. Da, Castellaru a ajunsu de nou la guvernulu, si éra si tempulu supremu ca sè apuce ellu frenel guvernárii spre a pune odata capetu acestei situatiuni anormale in care se se affla biet'a Spania.

Schimbarea ministeriului a provenitu din conflictulu intre idealismulu lui Salmeron si ideele mai practice alle lui Castellar. Salmeron, care doue-dieci de anni se luptá pentru stergerea pedepsei de morte, nu se potú impacá cu ideea d'a o introduce éra-si in armata; Castellar inse care alta-data inca a luptatu pentru stergerea pedepsei de morte, asta-di se vede silitu, in interesulu sustienerii Republicei a pledá pentru reintroducerea acestei pedepse, ca-ce numai asié se potu delaturá desese desertári, revolte si insultárele flamureloru. Din cáus'a acest'a Salmeron si-a datu demissiuca si majoritatea cortesiloru a alesu apoi pre Castellar de presiedinte allu Republicei; acestu-a inse prim isarcina numai dupa ce se primí cu unanimitate propunerea, dupa care guvernulu are dreptu a urcá, in casu de lipsa, contingentulu armatei a organisá militiele, a cumperá 500,000 pusce pentru inarmare, a face unu imprumutu de necesitate de 500 milioane numai pentru scopuri de resbellu si a suspinde garantiile constitutionalu. Cu aceste conditiuni Castellar primí sacrin'a de presiedinte allu Republicei, alesse pre ministri si candu se presentá inaintea cortesiloru dimpreuna cu cei-lalti ministri. Fú primitu cu applause. Ellu dechiará apoi ca reprezenta republic'a federativa, dar tiene cu osehire la unitatea patriei. Ellu condamna demagogi'a si apelledia la ajutorulu toturoru liberaliloru in lupt'a contra carlistiloru. Spre a avé una armata buna ellu va fi severu intru aplicarea disciplinei si a legiloru militari, dar crudelu nu va fi.

Romani'a. Principele Carolu se affla dejá in Bucuresci, unde, precum spunu foiele officiose, a fostu primitu cu mare entusiasmu din partea poporatiunii Capitalei. Pre de alta parte inse press'a liberala-opositiunale ni spune, ca Dom-

nituriulu a fostu forte indispu la intrarea sa in capitala si, pre langa totu entusiasmulu poporatiunii dinsulu n'a manifestatu nici cea mai mica bucuria ca a ajunsu éra-si in sinulu poporului, care l'a alesu de Domnitoriu si l'a pusu pre tronulu principiloru romani. Acesta indispusetiune a Domnitoriului se attribue impregiurárii, ca tocmai in tempulu intrárii salle in tierra s'au escatu neintielegeri intre ministrulu-presiedinte Catargiu si intre cei-lalti ministri, din care cauza dlu Catargiu nici nu acceptá sosirea Domnitoriului in Bucuresci. Acesta impregiurare „Telegrafulu“ o inregistre dia astfelu: Ni se assecura, ca a fostu una certa intre ministrulu de resbellu si primulu ministru din caus'a castreloru si a unoru intreprinderi din partea ministeriului de resbellu. Dlu Catargiu n'ar fi voitú sè mai faca nici castre, pentru ca nu sunt bani, nice sè mai dee intreprinderi fara cunoscenti'a Domniei salle ca primu ministru. Fjindu cererea ministeriului de resbellu spriginita de mai multi ministri, dlu Catargiu s'a superatu, si-a luatú paleri'a si a parasitu consiliulu de ministri, ammenintandu, ca va demissioná. Sgomotulu despre schimbarea ministeriului si chiamarea dlui Epureanu cu unii dintre actualii ministri, seau a dlui Cogalniceanu cu D. Ghica, probeza ca n'a essitu fumú, fara sè fi fostu focu.

Pana acum nu se scie, ca demissionatu-a Dlu Catargiu, seau ca Domnitoriulu i-a successu a-i impacá si astfelu a face pre dlu Catargiu sè se intorca éra-si la postulu seu.

Itali'a. Cellu mai importantu evenimentu la ordenea d'illei este calletori'a regelui Victoru Emanuilu la espositiunea de Vienn'a si d'aici la Berlinu. Acesta calletoria de care se ocupa tota press'a europeana va avé locu inca in decursulu lunei lui Septembrie. Cu privire la acestu evenimentu reproducemu aci câte-va passagie d'intr'o corespondentia inspirata a foiei italiene „Nazione.“

„Opiniunea publica — dice numit'a foia — si guvernulu din Parisu se affla in mare nelinise, pentru ca pricepu insomnetatea politica ce pote sè aiba calletori'a lui Victoru Emanuilu nu atátu pentru reformatiile actuali alle Republicei, ci mai multu pentru situatiunea nesigura, vaga si nedefinabila in care Francia se pote afflá manc. Se vorbesce, ca dlu Fournier se grabesce a se reintorce la Rom'a, spre a constatá sentimientele mai multu de cátu binevoitorie alle maresialulu Mac-Mahon pentru Itali'a. CREDU ca guvernulu italianu nu va fi tocmai nemultumitu cu larm'a ce se face d'incolo de Mont-Cenis; acesta larma, apoi assecurárele binevoitorie alle presiedintelui arreata, ca atátu ellu, Mac-Mahon, cátu siducele de Broglie incerca totu sè scape de responsabilitatea complicatiuniloru ce s'ar poté nasce, daca Itali'a s'ar semti cum-va vetemata.... D'altmintrelea diplomatia se inspaimenta de celle ce se potu inca intemplá in Franci'a, si n'ar dori, ca necunoscutulu X sè se manifestodie prin vre o confagratuione turbata.“

VARIETATI.

† (Necrologu.) Petronell'a Moga, nasc. Szebenianuncia in numele seu si allu prunciloru: Egeniu, Petronell'a Ottili'a si Irin'a; allu fratiloru repausatulu: Ioanu, Iosifu si Vasilie, si allu mai multoru rudenie si allu nenumeratiloru amici, cu anima intristata mortea neuitatulu sociu, respective iubitu parente si frate, a Vice-presidentului Tabelei Reg. din Tregului-Muresiului **Demetriu Moga**, care in 7. Septembrie dupa amedia-di la 7 ore, dupa una bola indelungata, in etate de 61 anni, si 32 anni de fecicita casatoria s'au mutatu la viet'a eterna. In repausatulu in Domnulu gelimu unu parente cu anima curata, unu neobositu imploiatu, unu amicu nobilu sentitoriu pentru de apropele seu, si facatoriu de bene allu miseriloru. Remasitiele pamentesci alle fori-

citului repausu s'au transportatu spre odihna eterna in 9 a l. c. dupa amedia-di la 5 ore, (severandu-se ritualulu gr. cath. allu momentarei) la bunulu seu in Secalulu de campia. Fia-i tierin'a usiora si memori'a binecumentata!

† (Necrologu.) Cu anima infranta si plina de dorere aducu la cunoscentia, cumca zelozulu preotu Mihailu Demeteru, paroculu Camardianei, — Com. Satu-mare, dieces'a Chierlei — si assesore la scaunulu consistoriale, totu-odata membru la comitetulu centr. com. fiendu in etatea cea mai frumosa a barcatiei, adeca in etate de 48 anni si-dede suffletulu in manile creatorelu, in 26 Aug. a. c. dupa una bolire de 6 ore in colera, lassandu dupa sine in doliu profundu 4 orfani necrescuti: Augustinu, Rosa. Eugeniu si Michailu, si mai multi consangeni Repausatulu a fostu intru adeveru unulu dintre cei mai devotati preuti, ca-ci nu a luatú in consideratiune neci cea mai mare intrevire ce l'ar fi potutu impiedecá intru implinirea officiuului seu sacerdotalu, ostendudu-se di si nopte, in tempu favoritoriu si nefavoritoriu pentru pastoriea turmei salle cuventatorie, a fostu romanu adeveratu cu sentimientele celle mai fierbinti romanesce nationali, — dar' totu-odata si parinte prea iubitoriu de fiii sei. — Abnegatiunea intru pastoriea turmei salle l'a dusu in momentu, ingropandu mortii cercetandu pre cei bolnavi, dandu-le instructiune si medicine in midilocolu, epidemiei dominante si in parochi'a sa.

Astrucarea ossaminteloru lui s'a templatu in 28 Aug. a. c. functionandu 8 preoti in frunte cu Protopopulu tractuale, fiendu de facia inca unu professoriu de teologi'a si doi clerici, una inteligentia frumosa d'in giuru si toti credintiosii sei. Dauna pentru beserica si natiune si mai vertosu pentru orfani remasi de densulu. — Fia-i tierin'a usiora si memori'a in eternu binecumentata Tierr'a Oasiului, 5 Sept. 1873. — Unulu d'intro condolenti.

Gimnasiulu romanu din Brasiovu.) In dillele acesta primiramu „Programma XII. a gimnasiului mare publicu romanu de religiunea ort. resaritena si a scolei comerciale, reale si normale, impreunate cu acestu-a, pre annulu scol. 1872/3, publicata de Dr. I. G. Mesiotu, directoru si professoru.“ Cuprinsulu acestei programe constá din unu tratatu allu directorului despre scolele reale in paralela cu gimnasiele, si din diferite sciri scolastice. Intre scirile scolastece afflamu, ca numerulu scolariloru immatriculati la scolele centrali romane gr. or. din Brasiovu este umatoriulu: La gimnasiu 206, la scola comerciala 18, la scol'a reala 57, la scol'a normala 360, in celle trei clase normale de fetitie 139; preste totu 780. — Comparandu-se numerulu scolariloru din anulu acestu cu numerulu scol. din an. 1870/1 in summa de 625, resulta o crescere de 155 de scolari. Mediulocele de investimentu inca s'au sporitu in cesti duoi ani scol. din urma cu mai multe bucati, cu osehire donatuni generose. Assemens s'a sporitu si fondulu scoleloru cu 300 fl. testati din partea repausatulu monachu Garasimu Christea. Maturisanti innulu acestu-a au fostu cinci, intre cari trei doplinu maturi, éra duoi numai maturi. (Pote cá, bietii de ei, se voru fi rábscitu vre-odaia contra parintelui catichetu si asié, perdiendu grati'a au perdutu si votulu santiei salle. Daca va fi asié, apoi nu li remane decátu consolatiunea, ca parintele inca a potutu sè fia odata numai maturu, si totu-si asta-di este pre doplinu maturu, ca-ce scie istoria besericesca de rostu din dosca in dosca, apoi in unuria nu-lu intrece nici unu unguu, scrie gyrmek si cetesce dzsermek, atya=acsa; mai remane sè scrie récco si sè cetesca kacsa si-apoi ar fi chiaru S-p-e-ck=Bofisch.) Abstragundu de la acestu intermezzo din parantese, nu potemu sè ni ascundemu bucuria candu vedemu, ca scolele romane din Brasiovu inflorescu, numernlu scolariloru cresce din annu in annu, cu tote ca domni unguu li-au detrasu succursulu ce detorescu a li da. Annulu scol. viitoriu se incepe cu 1/13 Septembrie a. c.

(A patra aniversaria secularia) a intruduceri tipografiei in Ungaria s'a serbatu in Bud'a-Pest'a in 7 si 8 l. c. cu mare entusiasmu. Serbarea a avutu locu in localitatele stabilimentulu de dare la semnu,

dune in prim'a di la 9 ore demaneti'a s'au adunatu aproape toti proprietarii de tipografie, culegatorii si turnatorii de litere d'impreuna cu reprezentantii straini si ospetii din locu, toti cu flamurele si insemnele lor. Aici s'a tîenutu apoi discursuri solenne in limba magiara si germana. Din ambele parti s'a accentuat insemnatarea artei tipografice pentru civilizatiune, libertate si pentru ori-ce triumfu allu spiritului omenescu; s'a espresu apoi credinti'a, ea va veni unu tempu, candu art'a tipografica va da pacea si libertatea lumii intrage. De sine se intiellege apoi, ca discursurile se inchia cu „se traiesca memori'a lui Guttenberg si ucenicii lui.“ — Dupa discursuri urmara declamatiuni si alte productiuni. Dupa amedia-di serbarea se continua in lumea noua; seriozitatea fece loc veseliei si petrecerilor de totu felulu. Assemene s'a serbatu si diu'a a dou'a, candu apoi s'au facutu excursiuni si afara de orasiu.

(*Gimnasiulu din Nasedu*.) din caus'a cholerei, nu-si va incepe prelegerile decatu dora numai la 1 noemvre. Asemene si norme de acolo.

(*Instructiunea in Anglia*.) Doue sute douedeci candidati de sesu femeninu s'au prezentatu la esamenu la universitatea de Cambridge. Aritmetica si matematicile sunt totu de-una partea cea mai slaba pentru femeii, pentru ca numai o domnișora a obtinutu prim'a clasa de geometria si algebra. Limbele moderne au datu cele mai bune rezultate; inse greca si latina se pare, ca nu pre gustate de tinerile invetiate. In sciintiele fizice o singura clasa antaiu numai a fostu data cu mentienerea „distinsa in geologia si zoologia.“ O singura antai'a clasa a fostu asemena conferita pentru studiulu sciintieloru morale si mintale, cu o mentiune de distinctiune in logica si economia politica.

(*Secuii si cholera*.) Secuii din Transilvani'a credu ca ap'a cea mai buna pentru desinfiere e ap'a santita furata din biseric'a rom. cath. Acesta apa trebue versata — dupa ei — in fantana in prim'a vinere a lunei noue, inainte de resaritul soarelui. Acesta apoi curatiec tote. O secuianca povestesc, ca adeverat'cau'a cholou. seare s'a descoperit. Acesta nu e altu ce-va, decatu o parechia de vermuleti cam lungi, cari s'au gasitu in anim'a unui mortu de cholera. S'au si pusu multi se-iarda, se-i taja, se-i omora cu apa sare etc. dar n'au reesitu, pana ce in fine i-au inecatuticla cu rachia amestecata cu minta cretia. Asié dar acatu mai multa minta cretia.

(*Informatiune*.) In prim'a Sept. a. c. s'a tîenutu in Blasiu una conferintia in caus'a consultarii despre una administratiune priintiosa a fundatiunii Siulutiane, despre allu carei rezultatu publicamu dupa „Gaz. Transilv.“ urmatoriele: „In urm'a convocatorieloru Pr. S. Salle a dlui Ioane Vancea, arhiepiscopu si metropolitu de Alba-Iuli'a, ddo 26/14 Iuliu a. c. nr. 2093, adunandu se in 1 Sept. conferintia compusa, conformu §-lui II din literelu fundationali alle ferietulu metropolitu Alessandru St. Siulu tjiu, din capitulu metropolitanu si din barbati mireni gr. cat. romani dupa detaiata si rigurosa srutare a starii actuale a fundatiunii, si dupa essaminarea scrupulosa a ratiuniloru a afflatu, cum ca starca fundatiunii la mortea ferietulu metropolitu fundatoru, afara de pretiulu dominiulu de la Springu, tîenitoriu de fundatiune, a fostu 109,473 fl. 15 cr. v. a. ér acum in 31 Aug. 1873. este 170,277 fl. 5 cr. v. a. prin urmare averea fundatiunii a crescutu sub administrarea corecta a ordinariatulu si capitulu metropolitanu in restempu de b anni cu 60,803 fl. 90 cr. v. a. di siesse mii optu sute tri floreni si 90 cr. — Ceea ce avemu onore, conformu conclusulu onor. conferintie de adi nr. XII., a aduce prin acest'a la cunooseiati'a publica, — Blasiu in 2 Sept. 1873. — Iuliu Bardosi si Simeonu Popu Mateiu, notarii conferintiei.“

(*Multumita publica*.) Fiindu eu cu noutat'a mea socia Sofi'a Medrea assecurat reciproc la banca gen. recipr. „Transilvania“ la unu capitalu de 4000 fl. v. a. dupa ce crud'a morte mi-a rapitu amat'a mea socia, in diu'a de asta-di fui escosatatu din partea numitei bance, platindu-mi Domnulu

Dr. Aureliu Brotea, directorele subst. allu numitei bance tota summ'a assecurata in tempulu cellu mai scurtu fara de nece o detragere. Pentru care proptitudine me semtu, in numele celloru duoi copii remasi orfani de mam'a lor a aduce numitei bance multumita publica. — Baiti'a-Zarandana, in 9. Sept. 1873. George Bardosi, maestru r. postalu si comerciantu.

Intrebuintiarea banilor loteriei pentru terminarea besericei romane din Dev'a.

Din 1143 fl 50 cr. incassati pan'acum pe losuri, s'au datu:

contribuire la facerea a 5 ferestre si usia	161 fl — cr.
pentru bolt'a alterului	200 „ — „
spesele loteriei	39 „ 49 „
pentru ultimele 4 ferestre, lemnaria	230 „ — „
pentru sticlele acestoru erestre si asiediare	130 „ — „
pentru ferrari'a usiei	40 „ — „
pentru varu	100 „ — „
totalu	900 fl 49 cr.

Restulu de 248 fl 1 cr. se affia in cassa, destinatu pentru bolt'a besericei, care s'a si inceputu. Rogamu pre toti Domnii ce au a raspunde bani pe 4000 losuri inca neincassate, a ni spoda banii multu pana la 15 l. c. caci terminulu a espiratu de la 1. Iuliu.

La 15 septembrie se voru provoca anume prin diare toti Domnii ce nu au tramissu inca valorea losurilor, cu care au bine-voitu a se insarcina spre vendiare Comitetalu avendu a-si da socotele, este nevoitu a ereta unde se affia losurile neincassate.

Presiedintea comitetului:

C. D. Schiau

Rogare. Onorab. Officiolate, directiuni, Senate (seane, comitete) etc. scol. sunt rogare, ca tramittendu concurse, etc. Spre publicare se binevoiesca a semnã „post'a ultima“ si vointi'a espressa d'a se face insertiunea de „trei ori“, acest'a intru interessulu concurrentiloru si spre inlesnirea administratiunii diariulu carea are se justifice publicatiunea prin tramitterea esemplarielu resp.

Redactiunea,

Concursu.

Statiune doctentiale de Asvagiulu de susu, in protopiatulu Basesciloru, devenindu vacanta prin abdicerea fostulu invetatoriu, prin acest'a se publica concursu,

Solutiunea annuala e: 200. fl. v. a. si quartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acesta statiune sunt avisati a se presentã in faci'a loculu pre 22 Septembrie st. n. a. c. d'impreuna cu recurselu lor.

Asvagiulu de susu 31. Aug. 1873.

Vasiliu Muresianu

pres. sen. scol locale si adm.

Asvagiulu de susu.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetatoriu la scol'a confessionalu gr. cat. din Gardani, in protopiatulu Basesciloru, se eserie concursu pana la prima Octobru a. c. st. n.

Cu acesta statiune sunt impreunate urmatoriele emolumenta:

a. Salariu de 200 fl. v. a. in numerariu, platindu-se in trei rate egali;

b. Casa de locuinta cu gradina le legume.

Doritori de a ocupa acestu postu au se asterna recurselu lor in tempulu indicatu la senatulu scol. locale din Gardani.

(Post'a ultima Szil. Cseh.)

Gardani, in 3 Septembrie 1873.

Michailu Mustea

1—2 Parochu si pres. senat. scol.

Concursu.

Prin abdicerea docintelui de pana acum si prin mortea cantorului, statiunea de cantoru-docente la scol'a confessionalu gr. cat. din fili'a Oarti'a de mediulocu sean Ortiti'a a devenitu vacanta. Dreptu aceea senatulu scol. publica concursu pentru nou'a ocupare a acestui officiu, cu care sunt impreunate urmatoriele emolumente:

1. bani gat'a 60 fl.
2. careale 40 metretie;
3. lemne de focu 4 orgii (stangini) partrati;
4. pamentu de arratu estravillanu, cam de 4 jugere;
5. quartiru liberu, gradina si stolele cantorale.

Doritorii d'a ocupa acestu postu sunt invitati a-si adressã recurselu, proviedute cu attestatele de calificatiune, la senat. scol. confess. din fili'a Oarti'a de mediulocu, diece-s'a Gherlei, tractulu protopopescu allu Oartiei infer., cellu multu pana in 30 Sept. a. c. candu apoi voru avé a se infacisia in persona inaintea sen. scol.

Oarti'a de mediulocu 1 Septem. 1873. (Post'a ultima Sz. Cseh.)

Alessandru Costea
presied. sen.

Concursu

Prin stramutãrea fostulu cantoru-docente Ioanu Iarda, devenindu vacanta statiunea de cantoru-docente la scol'a confessionalu gr. cath din Agiresiu-Fetendia, prin acest'a sen. scol. gr. cath din locu publica Concursu.

Cu acesta statiune sunt impreunate urmatoriele emolumente.

1. bani gat'a 260 fl.
2. Quartiru in edificiuu scolei: 2 odã, gradina de legume si edificiele economico necesarie;
3. lemne de focu;
4. Stolele cantorale.

Doritorii de a ocupa acesta statiune voru avé a tramitte recurselu lor cu documintele recerute la sen. scol. gr. cath din Agiresiu in Comitatalu Solnoculu de mediulocu Protopopiatulu Bredului, pana in 25 Sept. a. c. st. Concurrentii se fia versati in cantarile si ritulu besericescu, era in 28 sept. st. n. voru avé a se presentã in persona, candu totu odata se va intempra si alegerea; limb'a propunerei e cea romana — Post'a ultima Zilah. Agiresiu, 3 Sept 1873.

Alessandru Aciu.
parochu si presd. sen. scol.

Concursu.

I. Devenindu vacanta statiunea de cantoru-docente in commun'a Sathigea, tactulu protopopescu allu Ippului, prin acest'a se publica concursu cu termenulu pana la 20 Sept. a. c. — Emolumentele impreunate cu acesta statiune sunt:

- a) 100 fl. bana gata;
- b) 10 cubule de bucate, in grauntie;
- c) quartiru, beneficiu de lemne, gradina si fenatiu, cari tote computate in bani aducu provente de vre-o 222 fl. v. a.

Doritorii d'a ocupa acesta statiune, au d'a-si tramitte, pana la termenulu indicatu, attestatele de calificatiune la officiuu protopopescu din Hidvég, — posta ult. Nagy-Dersida.

II. Assemenea se currentedia si statiunea de cantoru-docente din commun'a Portiu, tractulu protop. allu Ippului. Emolumentele sunt.

- a) 100 fl. bani gat'a;
- b) 11 cubule malaiu, in grauntie;
- c) gradina intinsa, pamentu de arratu, si quartiru liberu;
- d) 3 orgii de lemne.

Tote aceste computate in bani, facu cellu pucinu 200 fl. v. a.

Doritorii de a dobandi acesta statiune au d'a-si tramitte recurselu la officiuu pro-

topopescu din Hidvég cellu multu pana la 20 Sept. a. c.

Ioanu Vicasu,
protopopu.

ALESSANDRU ROMANU

Propriet., edit. si red. respundiet.

Anunciu.

Iosvorele de apa minerala din fontanelle principale de munte alle Borszékului, care este renumitu in tota lumea, apoi fabric'a de sticla cu trei cuptorie de topitu, edificiele economice si alte obiecte si drepturi de usufructu. — se dau din partea comunitãtiloru secuiesci Gyergyó-Ditró si Szárhegy in arenda pre 12 anni succesivi, incependu de la 1 Novembre 1874, in intiellesulu puncteloru si conditiuniloru statorite de adunarea generala a acestoru comunitãti, care s'a tîenutu in 10 Augustu a. c. Pertratarea offerteloru de essarendare va avé locu in 20 Novembre a. c. la 10 ore a. m. in localitatea officiala a comunitãtii Ditró.

Summ'a minima pentru offertele do arenda s'a statoritu la 52,000, adeca cinci-dieci si doue mii florinti pre annu.

Doritorii d'a luã in arenda sunt cu tota onorea provocati, ca in restempulu mentionatu se binevoiesca a-si substerne offertele in scrisu si proviedute cu timbru de 50 cr. la comisiunea alessa spre acestu scopu in comunitatea Ditró, si acest'a s'o faca atatu mai vertosu, pentru ca offertele sosite mai tardu nu se voru luã in consideratiune. — Inse este de in semnata, ca offertele se fia concipiate in limba magiara, se fia chiara si in elle se se dechiare apriatu, ca respectivulu are deplina cunoscentia despre puntele si conditiunile statorite si le accepta; afara de acest'a, la offerte se se allature in bani gat'a summ'a de 5200 fl. ca 10% din summ'a totala de essarendare, seau se voru allaturã attestate officiale autentice, prin cari se va dovedi ca in valorea summei mentionate s'au depusu la ore care perceptoratu reg. ung. espresu spre scopulu arendarii dupa cursulu bursei, obligatiuni unguresci seau transivane pentru desdaunarea pamentulu. Offertele trebue se fia subscrise cu man'a propria.

Puntele conditiuniloru statorite se potu ceti in fia-care di in cancelari'a officiale a comunitãtii Gyergyó-Ditró, eventualmente la recerere espressa se potu si tramitte.

Totu-odata spre orientare se notifica, ca in Borszék s'au descoperitu acum de currendu straturi mari de carbuni de petra, calitate excellenta, cari ne facu a crede, ca in in tempulu celu mai scurtu se va construi una linia ferrata de la lini'a principala pana aici.

Datu din adunarea generala a comunitãtiloru secuiesci Ditró si Szárhegy, tîenutu in 10. Aug. 1873.

Moise Dessó
presiedinte

Stefanu Fülöp
notariu.

Sifilitic'a si impotentia,

fiã vechie seu de curundu nascutu, se voru tratã dupa metodulu homeopaticu de Dr. I. Ernst, Pest'a, strad'a idolloru (Göttergasse) nr. 6., etagiulu II., usi'a nr. 15, de la 2—5 ore dupa media-di

Aceste morburi se trateza a desse ori in modulu celu mai usioru cu dose mari de odu si argintu viu, si acest'a se face nu mai spre ajungerea unui rezultatu momentanu. Patiflentii vindecati in modulu acestu a voru cadé mai curundu seu mai tardu in morburile celle mai infricosiate, încatu inca in aducele batranetie voru avé, dore, a sufferi greu de condecintiele acestu tratãri usiore si superficiale Scutu contrã acestoru felu de pericle ofera metodulu de tratãre homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai ca vindeca dorerile celle mai invecitate, ci effectulu lui este asia de binefacutoriu, încatu nu lassa nice cea mica temere de urmãri relle. Diet'a ce se va peserie este simpla si usioru de tîenutu